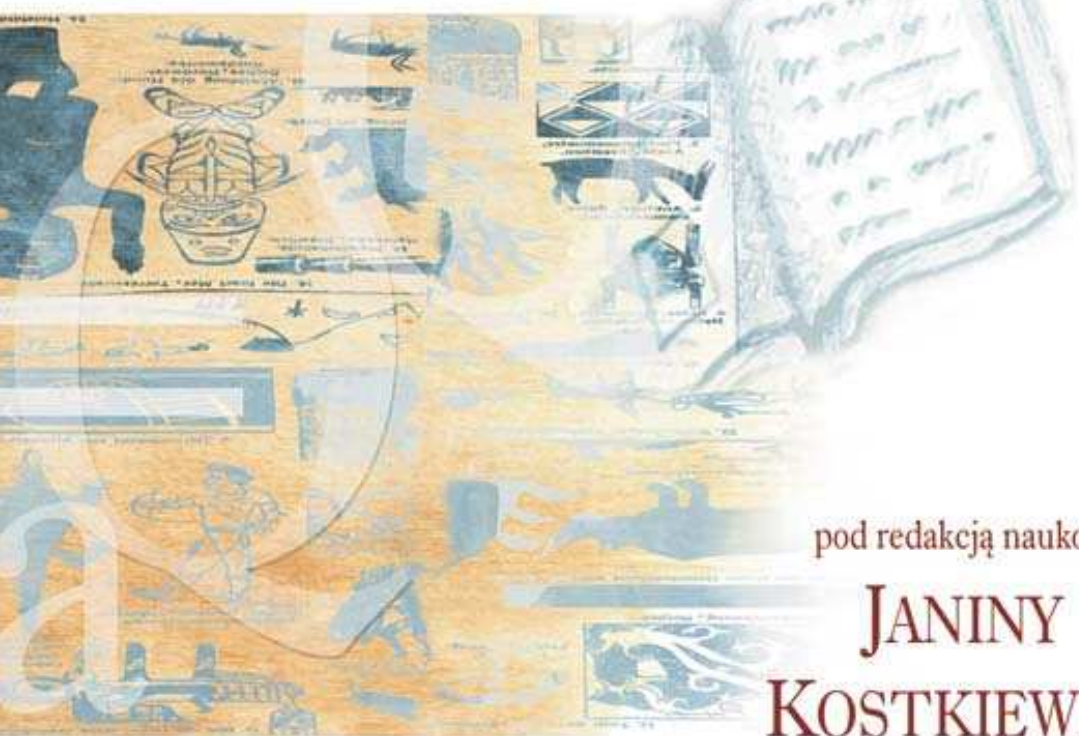

Aksjologia w kształceniu pedagogów

pod redakcją naukową

**JANINY
KOSTKIEWICZ**

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Złote Ebooki](#).

Aksjologia w kształceniu pedagogów

Aksjologia w kształceniu pedagogów

pod redakcją naukową
Janiny Kostkiewicz

Oficina Wydawnicza „Impuls”
Kraków 2008

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2008

Recenzent:

prof. zw. dr hab. Franciszek Adamski

prof. zw. dr hab. Tadeusz Aleksander

Redakcja:

Agnieszka Gajewska

Jolanta Chrostowska-Sufa

Projekt okładki:

Ewa Beniak-Haremska

ISBN 978-83-7308-887-0

Oficyna Wydawnicza „Impuls”

30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5

tel. (012) 422-41-80, fax (012) 422-59-47

www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl

Wydanie I, Kraków 2008

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część I

Aksjologia a studia pedagogiczne

<i>Katarzyna Olbrycht</i> Aksjologiczne wymiary kształcenia pedagogów	15
--	----

<i>Maria Czerepaniak-Walczak</i> Aksjologiczne aspekty Procesu Bolońskiego; pytania o jego przesłanki i cele w kontekście akademickiego kształcenia pedagogów	23
---	----

<i>Józef Pólturzycki</i> Potrzeba rekonstrukcji aksjologii w pedagogicznych studiach akademickich	41
---	----

<i>Stanisław Palka</i> Kształtowanie postaw badawczych studentów pedagogiki w uniwersyteckim procesie dydaktycznym	69
--	----

<i>Janina Kostkiewicz</i> Wartości jako rzeczywistość porządkująca i integrująca przebieg studiów pedagogicznych	73
--	----

Część II

Wartości w uniwersyteckim procesie dydaktyczno-wychowawczym

<i>Janina Kostkiewicz</i> Filozofia człowieka – filozofia edukacji – rozwój moralny studenta	93
---	----

<i>Danuta Skulicz</i> Aksjologiczny wymiar celów kształcenia pedagogów	103
---	-----

<i>Danuta Waloszek</i> Partycypacja i antycypacja jako kategorie kształcenia nauczycieli. Ogólne założenie i wnioski	115
--	-----

Katarzyna Wrońska

Edukacja aksjologiczna pedagogów
a problem przekazu wartości w wychowaniu 137

Dorota Pauluk

Stymulowanie rozwoju moralnego pedagogów
– kontekst pedagogiczno-psychologiczny 153

Ewa Ryś

Rozwój emocjonalny jako zagubiona kategoria
edukacji aksjologicznej szkoły wyższej 165

Część III

Edukacja aksjologiczna – kultura w edukacji

Małgorzata Partyka

Afirmacja osoby jako podstawa
edukacji aksjologicznej w szkole wyższej 181

Ewa Augustyniak

Kultura szkoły – aksjologiczna codzienność studiowania 195

Justyna Truskolaska, Magdalena Łuka

Pedagogika zabawy – nowe wartości w edukacji uniwersyteckiej 201

ks. Marek Studenski

Aksjologiczny wymiar edukacji pedagogów w kontekście
czekających ich zadań dydaktyczno-wychowawczych w polskiej szkole 219

Jan Samek

Zajęcia terenowe w klasztorach, kościołach, muzeach i galeriach
jako specyficzna forma nauczania aksjologii 233

Joanna Torowska

Dziedzictwo kulturowe jako wartość.
Implikacje do kształcenia pedagogów w szkole wyższej 239

Część IV

Świat wartości studentów i nauczycieli akademickich

Barbara Wolny

Wartości życia człowieka w opinii studentów pedagogiki 251

<i>Anna Walulik CSFN, Renata Spyrka</i> Świat czy światy wartości nauczycieli akademickich i studentów?	267
<i>Walentyna Wróblewska</i> Autoedukacja studentów w kontekście preferowanych wartości	275
<i>Karol Mausch</i> „Uczucia duchowe” jako zagrożona wartość w edukacji pedagogów	285
<i>Małgorzata Wójcik</i> Refleksyjność jako wartość w profesjonalnym kształceniu studentów	295
<i>Beata Nowak</i> Kształcenie uniwersyteckie jako przygotowanie do spotkania z osobą niepełnosprawną	307
<i>Mirosława Stańczyk</i> Edukacja akademicka niepełnosprawnych – wymiar aksjologiczny	315
Postscriptum	
<i>Wiesława Sajdek</i> Czy można nauczyć cnoty?	329
<i>Izabela Kocurek</i> Aksjologia zorientowana na osobę – podmiot edukacji [Recenzja książki S. Kowalczyka <i>Człowiek w poszukiwaniu wartości.</i> <i>Elementy aksjologii personalistycznej</i> , Lublin 2006]	347

Wstęp

Podstawy kształcenia pedagogów tkwią zawsze w jakiejś filozofii człowieka i aksjologii, stanowiąc łącznie o przyjętym kierunku edukacji. Współczesność – pierwsza dekada XXI wieku – to czas swego rodzaju wyciszenia po ekspansji nurtów i koncepcji edukacyjnych w naukach o wychowaniu w Polsce po zmianie systemowej w 1989 roku. Kiedy nowe, a także pozornie nowe koncepcje znalazły już swoich zwolenników, gdy nawet pojawia się miejsce na ponowne uzasadnianie odniesień do tradycji wychowawczych, wydaje się, że czas jest dobry na spokojną dyskusję nad ważnością i jakością podstaw aksjologicznych w kształceniu wychowawców przyszłych pokoleń. To, k o g o – w aspekcie aksjologicznym – dziś będziemy kształcić, pozostaje w oczywistym związku z późniejszymi wyborami „wizji człowieka” i „wizji przyszłego świata”, których dokonają następne pokolenia.

W 2001 roku Bogusław Śliwerski pisał, że

zdecydowana większość literatury specjalistycznej z nauk o wychowaniu utraciła nie tylko moc merytorycznego obowiązywania, ale po prostu się zdezaktualizowała w swojej warstwie aksjologicznej¹.

Znajdowało to odzwierciedlenie w świadomości pedagogów także wcześniej, czego przejawem były między innymi konferencje i dyskusje nad aksjologicznymi podstawami edukacji². Przedsięwzięcia te nie wypełniły olbrzymiej luki, jaka powstała w badaniach nad aksjologią po okresie realnego socjalizmu. W środowisku pedagogów nadal utrzymuje się przekonanie o głębokiej zasadności i potrzebie rekonstrukcji aksjologii w uniwersyteckim kształceniu pedagogów oraz o potrzebie rozwijania badań nad tą problematyką.

Studia pedagogiczne ze swej istoty zawierają w swoich treściach to, co nazywamy kształceniem aksjologicznym lub edukacją ku wartościom (obydwa terminy uznaje się za równoznaczne), problemem jednakże jest to, na podstawie

¹ B. Śliwerski, *Nowe konteksty (dla) edukacji alternatywnej XXI wieku*, Kraków 2001, s. 9.

² Tu można wskazać konferencje organizowane na Uniwersytecie Śląskim i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, które zaowocowały pracami zbiorowymi. Por. m.in.: 1) K. Olbrycht (red.), *Edukacja aksjologiczna*, t. 1: *Wymiary – kierunki – uwarunkowania*, Katowice 1994; t. 2: *Odpowiedzialność pedagoga*, Katowice 1995; t. 3: *O tolerancji*, Katowice 1995; t. 4: *Wybrane problemy przekazu wartości*, Katowice 1999; 2) T. Kukołowicz, M. Nowak (red.), *Pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne*, Lublin 1997; 3) J. Kostkiewicz (red.), *Aksjologia edukacji dorosłych*, Lublin 2004.

jakiego systemu wartości kształcimy, jaki system wartości promujemy w programach studiów uniwersyteckich. Kwestie te decydują o postawie aksjologicznej studenta/absolwenta. Jako niezwykle istotne jawi się zatem pytanie o to, jakie orientacje aksjologiczne najlepiej posłużą człowiekowi – absolwentowi pedagogiki i jego przyszłym wychowankom.

Rezultaty edukacji aksjologicznej, którymi są postawa aksjologiczna, sylwetka aksjologiczna studenta, powinny się opierać na dojrzałości aksjologicznej, na którą składają się, jak pisze Katarzyna Olbrycht, kompetencje aksjologiczne, świadomość aksjologiczna i właśnie możliwie konsekwentna postawa aksjologiczna. Jak wynika z analiz K. Olbrycht, tych rezultatów nie osiągniemy bez możliwie szerokiej wiedzy o wartościach, umiejętności wartościowania (oceniań na podstawie przyjętych kryteriów), rozpoznawania aksjologicznych przesłanek działań własnych i cudzych, funkcjonujących orientacji aksjologicznych, krytycznej analizy promowanych wartościowań. Wymienione tu rezultaty i treści edukacji aksjologicznej pedagogów powinny być, moim zdaniem, wpisane w tę część programu studiów, którą najczęściej nazywa się sylwetką absolwenta.

Obok odniesień do tych podstawowych zagadnień edukacji aksjologicznej pedagogów interesujące dla tematu „aksjologia w kształceniu pedagogów” wydają się pytania o:

- 1) cechy charakterystyczne obecnej oferty aksjologicznej edukacji pedagogów (przejrzysty pluralizm wartości czy ich chaos i eklektyzm);
- 2) aspekty aksjologiczne Procesu Bolońskiego – konsekwencje, perspektywy, nadzieje, zagrożenia;
- 3) studentów i nauczycieli akademickich jako kreatorów aksjologicznej codzienności studiowania;
- 4) współczesne i przeszłe wartości uniwersyteckiej edukacji pedagogicznej.

Od odpowiedzi na te oraz inne, pokrewne pytania zależy jakość rozwiązań składających się na podjęte zadanie zbiorowe, jakim jest aksjologia w kształceniu pedagogów. Jego realizację przedstawia niniejsza książka. Zdaję sobie w pełni sprawę z tego, że nie jest to realizacja pełna i wyczerpująca. Oddaje w pewnym stopniu stan badań nad aksjologią w pedagogice i obecną świadomość aksjologiczną środowiska pedagogów. Tematy tu opracowane pozwalają na wyodrębnienie czterech obszarów refleksji, które stanowią zarazem cztery części książki. Pierwsza dotyczy obecności aksjologii w studiach pedagogicznych – potrzeby rekonstrukcji aksjologii w studiach pedagogicznych, aksjologicznych wymiarów kształcenia pedagogów, porządkującej i integrującej roli wartości w przebiegu studiów. Druga część książki skupia się na wartościach w uniwersyteckim procesie dydaktyczno-wychowawczym. Część trzecia dotyczy różnych obszarów realizacji edukacji aksjologicznej w szkole wyższej. Część czwarta odsłania niektóre aspekty świata wartości studentów i nauczycieli akademickich.

Na niniejszą książkę pt. *Aksjologia w kształceniu pedagogów* składa się 26 tekstów zarówno dojrzałych uczonych, jak i adeptów pedagogiki, Autorów wywodzących się z różnych środowisk akademickich, o różnych tytułach i stopniach

naukowych, o odmiennych doświadczeniach naukowych oraz pedagogicznych. Składające się na nią teksty powstały na bazie dwóch inicjatyw Zakładu Pedagogiki Szkoły Wyższej Uniwersytetu Jagiellońskiego. 15 z nich to referaty wygłoszone na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Aksjologiczne obszary uniwersyteckiej edukacji pedagogów”, zainicjowanej i zorganizowanej przez redaktorkę niniejszej książki w dniach 28–29 września 2006 roku w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie³. Kolejnych 11 tekstów powstało w środowisku związanym z Zakładem Pedagogiki Szkoły Wyższej Uniwersytetu Jagiellońskiego – w celu uzupełnienia i wzbogacenia problematyki aksjologicznej w edukacji pedagogów.

Dziękuję Autorom artykułów za ich twórczy wkład w niniejszą książkę oraz wzbogacenie jej pogłębioną refleksją naukową, wynikami badań i przemyśleniami.

Kierujemy tę pracę do wszystkich osób zainteresowanych wychowaniem młodych pokoleń Polaków, w tym w szczególności do nauczycieli akademickich kształcących przyszłych pedagogów. Polecamy ją studentom pedagogiki wszelkich specjalności, pracownikom oświaty, a zwłaszcza osobom odpowiedzialnym za kierunki jej modernizacji.

Pragnę także wyrazić najwyższy szacunek i najserdeczniejsze podziękowania recenzentom tej książki – Panu prof. zw. dr. hab. Franciszkowi Adamskiemu oraz Panu prof. zw. dr. hab. Tadeuszowi Aleksandrowi – za cenne uwagi i sugestie merytoryczne, które podniosły jej jakość.

Czytelników zaś pragnę zachęcić do własnych badań i przemyśleń oraz zaprosić do współpracy w następnych dyskusjach nad aksjologią w kształceniu pedagogów.

Janina Kostkiewicz

Kraków, 15 maja 2007 roku

³ Tu należy dodać, że materiały pokonferencyjne znalazły się także w książce: J. Kostkiewicz (red.), *Uniwersytet i wartości*, Kraków 2007.

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Złote Ebooki](#).